

Aleksander Kośko

Opatowice, gm. Radziejów, woj.
włocławskie, st. 3

Informator Archeologiczny : badania 22, 18

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wykopiska poprzedzono rozpoznaniem zasięgu i intensywności występowania ogólu przedmiotów na powierzchni metodą inwentaryzacji powierzchniowej, mikroplanimetrycznej. Objęto nią powierzchnię 2400 m². Ustalono, iż powierzchnia osady wynosi od ok. 850 m² do ok. - maksymalnej zasięgu - 1800 m². Badania wykopaliskowe skoncentrowano w rejonie najintensywniejszego rozprzestrzenienia materiału kamiennego (skał niekrzemionkowych). Zbadano łącznie 90 m². Odkryto 6 obiektów wziemnych. Z tej liczby 5 to "jamy" po słupach, 1 to "jama" gospodarza - miejsce obróbki kamienia. Zespół źródeł ruchomych tworzy ogółem 1765 przedmiotów, w tym: 171 fr. naczyń, 26 wytworów krzemienianych i 1568 wytworów kamiennych.

W efekcie rozpoznano zwarty układ źródeł poprodukcyjnych kamieniarstwa. Były to w przeważającej ilości odpady korowe dużych rozmiarów. Rejestrujemy w tym przypadku proces wstępnej obróbki głazów i otoczaków oraz formowania odpowiednich, kształtem i rozmiarami, półwytworów narzędzi kamiennych. Przetwarzano tutaj eratyki fennoskańskie, wśród których dominują różnogatunkowe gnejsy i granity. Odnotowano także obróbkę diorytu, płaskowca, pegmatytu i sienitu. Zdecydowaną większość przejawów działalności kamieniarstwa udokumentowano w wyraźnym zgrupowaniu (na pow. ok. 140 m²), uzasadniającym hipotezę istnienia tutaj "specjalistycznego" miejsca (miejsca) przetwórstwa kamienia - warsztatu. Wiarogodność identyfikacji funkcji wzmacnia złożona struktura asortymentu pozostałości, w której obok odpadów z produkcji zarejestrowano także półwytwory oraz narzędzia służące do obróbki (tłuki i podkładki). Było to miejsce pracy związane ze wstępną obróbką eratyków, eksploatowanych najpewniej w rejonie pobliskiej krawędzi wysoczyzny, i wytwarzaniem półwytworów narzędzi (głównie żaren i rozcieraczy). Należy sądzić, iż badany obiekt reprezentuje ośrodek kamieniarstwa, który zaspokajał zapewne lokalne potrzeby surowcowe mikroregionalnego systemu osadniczego.

Materiały i dokumentacja są przechowywane w Zakładzie Prahistorii Polski Instytutu Prahistorii UAM w Poznaniu.

Planuje się kontynuację badań.

Nowy Łowicz, gm. Kalisz Pomorski, woj. koszalińskie, st. 2 - patrz okres wpływów rzymskich.

Odry, gm. Chojnice,
woj. bydgoskie,
st. 2

Uniwersytet Łódzki Katedra Archeologii

Badania prowadziła dr Elżbieta Grzelakowska. Finansowano z problemu RPB III 35. Trzeci sezon badań. Osada kultury pucharów lejkowatych oraz kultury pomorskiej.

Na stanowisku 2 w Odrach odsłonięto 75 m² powierzchni. Wykopy zlokalizowano na południowy wschód od przebadanych w 1988 r.

Podczas prac natrafiono na obiekty z dwóch faz osadniczych: neolitycznej oraz z wczesnej epoki żelaza (okres lateński) z materiałem kultury pomorskiej. Do bardziej interesujących obiektów kultury pucharów lejkowatych należała jama o wymiarach 2,6 x 2,2 m, zagłębiona około 60 cm poniżej dna współczesnej warstwy ornej. Obok niej znajdowało się 5 nieregularnie rozmieszczonych śladów dołków posłupowych. W wypełnisku jamy natrafiono na niewielką ilość materiału zabytkowego (ułamki ceramiki, fr. wióra krzemienianego, małe grudki polepy, węgielki drzewne). W chwili obecnej trudno pewnie określić funkcję tego obiektu.

Z drugą fazą osadniczą wiązało się kolistego kształtu palenisko o średnicy ok. 1 m, wyłożone brukiem kamiennym oraz nieregularnych kształtów jamy odpadkowe.

Opatowice, gm. Radziejów,
woj. wrocławskie,
st. 3

Uniwersytet Im. Adama Mickiewicza
Zakład Prahistorii Polski w Poznaniu

Badania prowadził doc. dr hab. Aleksander Koško. Finansował WKZ we Wrocławku. Szósty sezon badań. Osady kultury pucharów lejkowatych i kultury amfor kulistych.

Badania finalizujące eksplorację stanowiska skupiły się w strzemi rubieży osiedla kultury pucharów lejkowatych. Celem ich była rejestracja granicy zasięgu wyłężysk w zachodniej części stanowiska, których skupienie w tym rejonie zarejestrowano w 1987 r.

Założono jeden wykop (XXII/88) o powierzchni 20 m². Udokumentowano w nim fragment regularnej granicy pola wydobywczego (wyłężysko - obiekt 104) oraz 3 obiekty o charakterze dołków posłupowych (101-103). Zarejestrowano ogółem ok. 220 fragmentów ceramiki oraz niewielką ilość wytworów z krzemienia i kamienia. Wśród ceramiki dominował materiał kultury pucharów lejkowatych, który na podstawie cech technologicznych należy odnieść do fazy V.

Badania zakończono.